

EETTISEN ELÄINKAUPAN SERTIFIKAATTI		versio 4		sivu 1/8	
laatija	tark.	hyv.	edell.ohje	Pvm 14.1.2018	
			4.10.2012		
			9.6.2016		
			7.12.2016		
asiakirja EESP			koodi HN8		
DEGUN (<i>Octodon degus</i>) PITOVAATIMUKSET, HOITO JA KÄSITTELY					
Jakelu jakelulistan mukaan					

OHJEEN TARKOITUS

Tässä ohjeessa kuvataan degun (*Octodon degus*) pitovaatimukset ja hoito eläinkaupassa.

MUUT TÄHÄN OHJEeseen LIITTYVÄT OHJEET

M4 Laatuksikirjan, menettelyohjeiden ja hoito-ohjeiden jakelu ja lukuoikeudet sekä M7 Laatudokumenttien arkistointi ja hävitys.

Seuraavat yleisohjeet: ”Pikkunisäkkäiden yleisohje”, ”Toisilleen vieraiden yksilöiden yhdistäminen”, ”Sairausten oireiden tunnistaminen ja hoitoon toimittaminen”, ”Eläinten kuljettaminen”, ”Alaikäisen ostajan lomake” sekä asiakasohjeet ”Degun hoito”, ”Pienlemmit ja lapset” ja ”Eläimen ottamista harkitseville”.

YLEISTÄ

Ohje on tarkoitettu eläinten lyhytaikaiseen säilytykseen eläinkaupassa siten että niiden hyvinvointi tulee turvatuksi. Lyhytaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan alle kahden kuukauden säilytysaikaa.

Mikäli eläimiä säilytetään eläinkaupassa pitempiä aikoja, esimerkiksi siitoseläiminä tai koska niitä ei saada myydyksi, noudatetaan asiakasohjetta ”Degun hoito”.

Eläinkaupassa lemmikkeinä pidettävien eläinten, joita ei ole tarkoitettu myyntiin, hoito ja pitovaatimukset noudattavat asiakasohjetta ”Degun hoito”.

Väliaikaisesti eläimiä voidaan säilyttää myös tilavaatimukset alittavalla tavalla, kuitenkin siten, että eläimen hyvinvointi ei vaarannu eikä säilytys ole eläinsuojelulain ja -asetuksen vastaista. Väliaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan korkeintaan viikon mittaista aikaa.

Eläinten yleiskunto tulee tarkistaa päivittäin, myös viikonloppuisin. Lisäksi on varmistettava että eläimillä on jatkuvasti riittävästi ruokaa ja juomaa.

Eläinkaupan henkilökunnan tulee tunnistaa nisäkkäiden yleisohjeessa ”Sairauden oireiden tunnistaminen ja hoitoon toimittaminen” esitetyt sairauden tai huonovointisuuden merkit ja osata toimia niiden perusteella.

ELINIKÄ JA AIKUISKOKO

Degun keskimääräinen elinikä on 5-8 vuotta, mutta degu voi elää jopa 13-vuotiaaksi. Täysikasvuinen degu painaa noin 180-300 g. Urokset ja naaraat ovat yleensä samankokoisia.

OLOSUHDEVAATIMUKSET

Huoneenlämpö 20-23 °C. Suosituslämpötila 18-22 °C, eli jonkin verran huoneenlämpöä alhaisempi. Lämpötila ei saa koskaan nousta korkeammaksi kuin 26 °C, koska degu saa herkästi lämpöhalvauksen tätä korkeammassa lämpötilassa.

Huoneilman suhteellinen kosteus 40-65 %. On suotavaa, ettei huoneilman kosteus ylitä 50 %.

Valo-hämärärytmi 12/12 - 10/14 h.

Degulla tulee olla niin paljon tilaa, että se voi ojentautua suoraksi, kurkottaa suorana ylöspäin sekä liikkua normaalisti. Degu on hyvin aktiivinen, kaiveleva ja kiipeilevä ja hyppivä eläin, jolle häkin pinta-ala ja korkeus ovat tärkeitä. Degu tarvitsee runsaasti tilaa voidakseen liikkua ja käyttäytyä normaalisti. Lisäksi riittävä mahdollisuus liikkua suojaa degua ummetukselta ja monilta muilta suolisto-ongelmilta.

Degulla tulee olla pesälaatikko tai muita suojapaikkoja, jonne se voi vetäytyä lepäämään. Pesälaatikko ei saa viedä enempää kuin 1/3 häkin pohjan pinta-alasta.

Degun asumus voi olla lasinen terraario, jonka kansi on reikäpeltiä tai verkkoa ja jonka seinissä on ilmanvaihtoaukkoja. Kannen on oltava niin painava, etteivät degut hypätessään pääse livahtamaan sen alta. Terraario voi myös olla sivusta avattava liukuovellinen. Vaihtoehtoisesti degua voidaan pitää häkissä, jonka muoviosia se ei ylety jyrsimään. Häkin tai terraarion tulee olla mahdollisimman suuri, vähintään 0,4 m², (esim. 80 x 50 cm) 2-4 aikuiselle degulle.

Korkeuden tulee olla vähintään 60 cm. Mikäli useampia eläimiä pidetään yhdessä, jokaista uutta aikuista degua kohti tulee lisätä pohjapinta-alaa 0,15 m².

Pohjapinta-alasta voidaan kompensoida 10 % (0,04 m²) yhdellä tai kahdella kiipeilytasolla. Tasojen yhteenlasketun pinta-alan tulee olla vähintään 20 % vähimmäispinta-alasta (0,08 m²). Asumuksen korkeuden tulee tällöin olla 1,5 kertaa vähimmäiskorkeus (90 cm).

Ryhmän jokaisella aikuisella tulee olla suojapaikka, esimerkiksi pesälaatikko tai matala katos sekä lisäksi liikkumatilaa. Poikasten suojapaikan tulee olla niin suuri, että kaikki eläimet mahtuvat siihen yhtä aikaa. Pesälaatikon tai katoksen katon tulee olla tasainen ja niin tukeva, että se kestää aikuisen degun painon.

Degulle sopii asumukseksi myös lasinen terraario, jonka kansi on mieluiten reikäpeltiä ja jonka seinissä on ilmanvaihtoaukot. Kannen on oltava niin painava, etteivät degut hypätessään pääse livahamaan sen alta. Terraario voi myös olla sivusta avattava liukuovellinen.

Degulle tulee tarjota virikkeitä, esimerkiksi putkia, riippumattoja ja pajun oksia nakerrettavaksi ja kiipeilyyn. Hyllytasoja tulee olla vähintään yhtä monta kuin eläimiä. Hyllyt tulee sijoittaa siten, että degu voi hypätä matkan hyllyltä toiselle. Degulle tulee tarjota myös pesäntekotarvikkeita. Pesäntekotarvikkeiksi sopivat muun muassa heinä ja ns. ekokuitu talous- tai wc-paperi ja olki. Pesän tekeminen lisää degun turvallisuudentunnetta. Pesävanu ei sovi pesäainekseksi, koska degu saattaa saada sen syömisestä suolistotukoksen.

Degulla tulee olla jatkuvasti saatavilla kuivaa heinää. Heinä toimii paitsi ravintona myös virikkeenä ja turvallisuuden tunteen lisääjänä. Lisäksi se on hyväksi ruoansulatukselle ja hampaille.

Degulle tarjottujen virikkeiden tulee olla joko puisia tai keraamisia. Degut jyrivät muoviset virikkeet rikki ja saattavat saada muovinpaloja ruoansulatukseensa.

Nuoret degut ovat vilkkaita ja hyppiviä. Niillä on oltava mahdollisuus liikuntaan, jotta niiden luusto ja lihaksisto kehittyisivät normaalisti. Tämän vuoksi häkissä on oltava riittävästi vapaata lattia- ja seinäpinta-alaa.

Degulla tulee olla päivittäin mahdollisuus kylpeä hiekassa tai muussa vastaavassa materiaalissa. Hiekan tulee olla raekooltaan 0,1-0,7 mm tai hienompaa. Hiekka-astian tulee olla niin suuri, että degu mahtuu pyörimään siinä.

On suositeltavaa, että asiakkaat voivat tarkastella deguhäkkiä vain yhdestä suunnasta.

Häkin tulisi olla mieluiten edestä avattava, koska degu vaistomaisesti säikky ylhäältä lähestyvää liikettä.

KUIVIKKEET

Kuivikkeeksi käy kutterinpuru, lehtipuuhaake tai muu pehmeä, pölyämätön ja imukykyinen kuivikemateriaali. Sahajauho ei sovellu kuivikkeeksi hienojakoisuutensa vuoksi. Hienojakoinen pöly voi tunkeutua hengitysteihin ja tukkia suun ja sieraimet.

Kuiviketta tulee olla mahdollisimman paksultti, mieluiten 15 cm, kuitenkin vähintään 10 cm jotta degu voi kaivautua ja tehdä tunneleita kuivikkeiden sisään.

Kuivikkeet tulee vaihtaa niin usein, että degun terveydelle haitallinen ammoniakki ei ole ihmisen aistittavissa.

Degun asumus puhdistetaan pääsääntöisesti vedellä. Jos pesuainetta kuitenkin käytetään, sen tulee olla mietoa ja hajustamatonta. Pesuaine tulee huuhdella huolellisesti pois.

RUOKINTA JA JUOTTO

Degu on kasvinsyöjä, jonka ruokavalio koostuu luonnossa pääasiassa mukuloita, sipulikasveja ja kasvien kuoria. Sen ruoansulatukselle on tärkeää ravinnon korkea kuitupitoisuus. Degulla tulee olla jatkuvasti saatavilla hyvälaatuista heinää sekä pellettisekoitusta, jossa on 50 % marsunpellettejä ja 50 % chinchillanpellettejä. Muille jyrsijöille tarkoitetut pelletit tai jyväsekoitukset eivät sovellu degulle.

Degulle voidaan myös antaa kuivattua alfalfa-heinää ja tuoretta, ruohomaista ruokaa, kuten salaatteja ja yrttejä, mutta vain pieniä määriä kerrallaan.

Degulle ei saa antaa sokeripitoisia ruokia, kuten makeita hedelmiä ja vihanneksia tai marjoja. Deguille kehittyä erittäin herkästi diabetes sokeripitoisen dieetin seurauksena.

Rasvaisia ruokia, kuten pähkinöitä ja auringonkukansiemeniä ei tule antaa degulle.

Degulla tulee olla jatkuvasti saatavilla vettä. Vesi vaihdetaan ja vesipullo puhdistetaan päivittäin. Vesipullon toimivuus tulee tarkistaa päivittäin.

Ruokakuppi puhdistetaan vedellä vähintään kerran viikossa, tarvittaessa useammin.

SOSIAALISET VAATIMUKSET

Degua tulee pitää ryhmässä aina kun se on mahdollista. Mikäli ryhmässä pitäminen ei ole mahdollista, degulla tulee olla haju- ja kuulokontakti lajitovereihin.

Naaraat tulevat yleensä toimeen keskenään. Naaras ja kastroitu uros tulevat yleensä hyvin toimeen keskenään.

Yhdessä kasvaneet urokset tulevat yleensä toimeen keskenään. Toisilleen vieraat aikuiset urokset eivät yleensä tule toimeen keskenään ja saattavat taistella keskenään hyvin rajusti. Sen sijaan aikuinen uros tulee useimmiten toimeen urospoikasen kanssa.

Deguja voidaan pitää myös suuremmissa naaras- tai uroslaumoissa mikäli sopu laumassa säilyy ja tilavaatimukset riittävät.

Mikäli kaksi aikuista naarasta myydään yhdessä pidettäväksi, niiden on suotavaa olla tottuneita toisiinsa. Tämä on erityisen tärkeää, mikäli ostajalla ei ole aiempaa kokemusta toisilleen vieraiden degujen yhdistämisestä.

Mikäli ryhmässä pidettävillä deguilla esiintyy taistelua tai esimerkiksi puremajälkiä ne on erotettava välittömästi toisistaan.

On suositeltavaa, että uros kastroidaan, jos sitä tahdotaan pitää yhdessä naaraan kanssa. Mikäli asiakas tahtoo teettää kastroatioleikkauksen ostamalleen degulle, eläinkaupan henkilökunnan tulee osata ohjata asiakas pieneläimiin perehtyneelle eläinlääkärille.

YHDISTÄMINEN MUIDEN LAJIEN KANSSA

Degua ei tule pitää samassa asumuksessa muunlajisten eläinten kanssa.

Deguhäkkiä ei saa sijoittaa siten, että siitä on näköyhteys petoihin (esim. fretti), joita degut vaistonvaraisesti pelkäävät ja joiden läheisyys voi aiheuttaa niille stressiä. Degun pitämistä samassa huoneessa petoeläinten kanssa tulee mahdollisuuksien mukaan välttää.

DEGUN KÄSITTELY

Degua tulee käsitellä rauhallisin ja hellävaraisin, mutta varmoin ottein. Degua lähestytään rauhallisin liikkein suoraan edestäpäin. Nopea liike ylhäältä tai sivulta voi säikäyttää degun. On varottava, ettei degu pääse putoamaan säikähtäessään. Degu saattaa vahingoittua pahasti taitamattoman käsittelyn tai putoamisen seurauksena.

Degua nostetaan selkäpuolelta, käsi degun hartioiden ympärillä. Toisella kädellä voidaan tukea degun takajalkoja. Vaihtoehtoisesti degu voidaan houkutella virikeputkeen.

Degua ei saa nostaa hännästä, koska sen häntä on erittäin herkkä vaurioitumaan.

Degua on turvallisinta kantaa virikeputkessa tms. Kesyä yksilöä voidaan kantaa sylissä varmistaen molemmin käsin, ettei se pääse putoamaan, vaikka se säikähtäisi ja syöksähtäisi yllättäen liikkeelle.

Kantavan degun nostamista tulee välttää kantoajan viimeisellä kolmanneksella.

Degua ei tule jahdata kiinni otettaessa. On tärkeää, että degu tuntee olonsa turvalliseksi, kun sitä käsitellään.

Jos degu on sairas tai sillä on kipuja tai se tuntee olonsa uhatuksi, se voi purra käsitelijäänsä. Eläin saattaa jäädä pitämään hampaillaan kiinni kädestä. Kättä ei tällöin saa ravistaa, koska degu tarraa silloin tiukemmin kiinni, vaan on odotettava, että eläin päästää otteensa.

SUKUKYPSYYSIKÄ, KANTOAIKA, POIKASTEN VIEROITUS

Degunaaras voi tulla sukukypsäksi jo noin kuuden viikon iässä. Urokset saavuttavat sukukypsyyden myöhemmin, noin 10 viikon iässä. Uros- ja naaraspoikaset tulee erottaa toisistaan vieroituksen yhteydessä vahinkopoikueiden välttämiseksi.

Astutettavan naaraan tulee olla vähintään vuoden ikäinen ja hyväkuntoinen. Ensisynnytyksen on tapahduttava ennen kahden vuoden ikää”.

Degun kantoaika on n. 90 vrk. Naaras tulee heti synnytyksen jälkeen kiimaan ja voi tulla kantavaksi. Tämän vuoksi urosta ei tule pitää samassa häkissä synnyttävän naaraan kanssa. Naaraalle on annettava vähintään kahden kuukauden lepoaika poikasten vieroituksen jälkeen ennen seuraavaa astutusta. Naaraalla ei tule teettää enempää kuin 1 poikue vuodessa. Naaraalla ei suositella teetetävän enempää kuin kolme poikuetta elämänsä aikana. Yli 4-vuotiasta naarasta ei tule käyttää siitokseen.

Degu synnyttää kerralla keskimäärin keskimäärin 4-6 poikasta, mutta poikasten lukumäärä voi vaihdella yhdestä jopa kahteentoista. Poikaset syntyvät hyvin kehittyneinä: poikasella on karvapeite, silmät ja korvat ovat auki ja poikanen pystyy liikkumaan heti synnyttyään. Synnytyksen jälkeisinä päivinä deguemoa ei saa häiritä.

Poikaset vieroitetaan noin 7 viikon iässä riippuen poikasten yleisilasta. Degun luovutusikä on noin 8 viikkoa riippuen poikasten yleisilasta

Degun poikaset liikkuvat ja hyppivät hyvin nopeasti ja arvaamattomasti ensimmäisinä elinviikkoinaan. Poikasta käsiteltäessä tulee varoa, ettei se pääse hyppäämään korkealta ja loukkaamaan itseään.

DEGUN MUU HOITO

Degun hampaat kasvavat jatkuvasti, joten se tarvitsee hampaita kuluttavaa ravintoa ja oksia kaluttavaksi. Myös siporex-kivi on sopiva hampaiden kuluttamiseen. Hampaat on tarkastettava säännöllisesti. On tarkkailtava, etteivät hampaat kasva liikaa tai halkeile. Hampaiden liikakasvu voi pahimmillaan estää syömisestä. Etu- ja poskihampaiden kunto on tarkistettava välittömästi, mikäli degulla on syömisvaikeuksia. On huomattava, että ylikasvaneet poskihampaat pystyy havaitsemaan vain eläinlääkäri.

Degun kynnet tulee tarkastaa säännöllisesti. Kaikkien degujen kynsiä ei tarvitse leikata lainkaan. Degu tarvitsee kynsiään kiipeillessään. Degu saattaa hoitaa itse kynsiään raapimalla esimerkiksi siporex-kiveä. Etujalkojen kynnet voivat kuitenkin kasvaa liian pitkiksi ja kiertyä jalan alle, jolloin ne hankaloittavat degun liikkumista. Tällöin kynnet on lyhennettävä.

Degun tulee saada kylpeä päivittäin hiekassa. Hiekka poistaa turkista rasvaa, jota tarttuu turkkiin mm. ihmisen käsistä degua käsiteltäessä.

Degua ei saa pestä vedellä. Jos eläin pääsee vahingossa kastumaan, se tulee kuivata, mieluiten lämpölampun alla.

LAJIN ERITYISVAATIMUKSET

Degu on päiväeläin, joka kuitenkin lepää päivän mittaan useita lyhyempiä jaksoja. Yöaikaan degu pääsääntöisesti nukkuu. Nukkuvan degun häiritsemistä tulee välttää. Degun häkissä on oltava suojainen, hämärä nukkumapaikka, esimerkiksi pesälaatikko. Säännöllisestä vuorokausirytmistä on huolehdittava valaistuksen avulla.

Degu on herkkä vaurioitumaan taitamattoman käsittelyn seurauksena. Erityisesti degun häntä vaurioituu herkästi. Tämä on otettava huomioon degua käsiteltäessä.

Degu on sosiaalinen eläin, joten yhtä degua ei suositella perheeseen, jossa sillä ei ole lajitovereiden seuraa.

Kahta toisilleen vierasta aikuista urosta ei tule yhdistää keskenään, vaikka ne olisi kastroidu.

LIITTEET

Liite 1 Jakelulista

Liite 2 Luettelo lähteistä ja käytetyistä asiantuntijoista